

V Praze, 16. června 2024

Posudek oponenta k disertační práci:

Andrea Jelínková, *Hebrejský knihtisk na Moravě 1753–1803*, FF UK 2024.

Mgr. Andrea Jelínková předložila k obhajobě rozsáhlou disertační práci (433 s.), v níž pojednává o historii tzv. neumannovsko-rossmannovské tiskárny, která byla aktivní v druhé polovině osmnáctého století v Brně a krátce v Mikulově. Ve zmíněném období se jednalo o jedinou na Moravě působící tiskárnu, z níž vycházely knihy v hebrejském písmu. Produkce, jak ji Mgr. Jelínková dokumentuje v prvním kompletním soupisu (katalogu), zahrnuje celkem 108 edic v hebrejštině, jidiš a jüdischdeutsch.

Mgr. Jelínková se metodologicky hlásí k modernímu pojetí dějin knižní kultury (*book culture*) jakožto komplexní přístupu, který si všímá aspektu materiality knižní produkce, ale klade důraz také na společenský kontext a zejména role jednotlivých aktérů jak na straně produkce (tiskaři, vydavatelé, autoři), tak na straně recepce (čtenáři, studenti, učenci a jiní „konzumenti“). Velmi oceňuji významné použití kvantitativních dat, které umožňují Mgr. Jelínkové zasadit produkci neumannovsko-rossmannovské tiskárny do kontextu dějin židovské tištěné knihy a předložit kontextualizované hodnocení aktivit pojednávané tiskárny. Mgr. Jelínková nesklouzává do stereotypně oslavného přístupu, který je v historiografii židovské knižní produkce bohužel stále častý, ale naopak se jí daří s velkou přesností určit slabiny projektu moravské hebrejské tiskárny.

Předložená disertační práce je excelentní ukázkou kombinace judaistické a knihovědné expertízy (v tomto smyslu disertace vhodně navazuje na nedávnou průlomovou disertační práci dr. Olgy Sixtové, zabývající se hebrejským knihtiskem v Praze). Mgr. Jelínková pracuje s recentní odbornou literaturou v obou oblastech, včetně literatury v moderní hebrejštině. Judaistická expertíza autorky se projevuje v brilantním zasazení zejména nejambicióznějších projektů tiskárny do kontextu dobových literárních a obecněji ideologických trendů židovské kultury (židovské osvícenství – *haskala*). Knihovědná expertíza současně dovolila autorce zpracovat detailní katalog veškeré známé produkce, zpracovaný s využitím jak klasických, tak nejmodernějších bibliografických pomůcek a založený na originálním výzkumu v zahraničních knihovnách, jenž opravuje řadu omylů starších bibliografií.

Výsledkem je vynikající disertační práce, kterou jednoznačně doporučuji k obhajobě s hodnocením „výborně“ a těším se na její brzké vydání v knižní podobě.

doc. PhDr. Pavel Sládek, Ph.D.
Katedra Blízkého východu FF UK